

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ Е-ПЛАТФОРМИ «ЛПО ТЕСТ ONLINE» ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Сучасне навчальне середовище все більше переходить у віртуальний простір. Щоб його освітні функції реалізовувалися повною мірою, воно має бути імерсивним, тобто орієнтованим на суб'єктну активність учасників. М.Л.Смульсон виокремлює такі властивості імерсивного віртуального освітнього простору як доступність когнітивного досвіду, пластичність, мотивогенність, інтерактивність [1]. Ці властивості можуть скласти основу принципів проектування е-платформи для дослідження обдарованої особистості.

На проведення психодіагностичних процедур із обдарованими школярами та студентами дедалі більше впливають цінності, що формуються сучасним інформаційним середовищем: доступ через інтернет, можливість використати персональні комп'ютери, планшети чи смартфони, привабливі дизайн і комп'ютерна графіка методики, звичні інтерфейси й алгоритми виконання завдань (подібні до ігрових чи до навчальних), можливість зворотного зв'язку тощо. У зв'язку з цим конструювання онлайн-ресурсів для психологічних досліджень пов'язане з вирішенням ряду проблем, серед яких можна виокремити такі основні: 1) ціннісно-психологічні; 2) організаційно-технічні; 3) забезпечення дотримання етичних норм і авторських прав.

Ціннісно-психологічні аспекти проведення онлайн-діагностики.

Особливості психодіагностики з використанням бланкових опитувальників:

- бланкові опитувальники часто сприймається молоддю як застарілі за формою, несучасні, такі, що займають багато часу і незручні в користуванні. А це у свою чергу обумовлює негативні очікування щодо їх результатів і знижує мотивацію виконання завдань;
- по завершенні опитування у більшості випадків досліджувані не отримують розгорнутих і зрозумілих інтерпретацій, що також не мотивує їх до сумлінного виконання завдань;
- при організації групових досліджень використання бланкових опитувальників утруднене різними індивідуальними темпами виконання завдань.

Особливості онлайн-діагностики з використанням гаджетів:

- престижне, модне, звичне і легальне використання пристроїв для виконання освітніх завдань;
- досліджувані отримують індивідуальну інтерпретацію отриманих результатів на персональному пристрої відразу після завершення процедури дослідження;
- стверджує в очах досліджуваних доцільність придбання недешевих пристроїв і підвищує самоповагу через уміння ними користуватися.

Організаційно-технічні особливості онлайн-діагностики:

- пред'явлення різних видів стимульного матеріалу (текст, картинки, відео, аудіо);
- можливість реалізувати диз'юнктивно-імплікативний принцип в пред'явленні

стимульного матеріалу (або-або → якщо-то) [2]. Перша частина завдання передбачає вибір одного твердження з кількох запропонованих, а подальші завдання стосуються уточнення вибраного твердження. Бланкові техніки не дозволяють цього зробити в групових опитуваннях. Це знижує трудомісткість опитування, оскільки досліджуваному пред'являтимуться не всі питання опитувальника, а лише певна їх частина;

- автоматичне групування отриманих даних в таблиці й збереження їх у базах даних;
- первинне опрацювання зібраних даних і визначення базових статистичних показників, таких як середнє арифметичне стандартне відхилення тощо;
- створення психодіагностичних комплексів для дослідження окремих психологічних феноменів, наприклад ціннісної сфери обдарованої особистості. До їх складу увійшли б і адаптовані україномовні методики, і посилання на їх теоретичні витoki та першоджерела з авторськими дослідженнями, вказівками на сфери застосування й обмеження.

Забезпечення дотримання етичних норм і авторських прав:

- використання онлайн-діагностики підвищує впевненість досліджуваних, що доступ до отриманих даних обмежиться лише фахівцями, коло яких заздалегідь визначене, а результати оприлюднюватимуться лише на узгоджених умовах. Доступ до отриманих даних адмініструватиметься;
- авторські методики використовуватимуться винятково з дослідницькою метою;
- чимало діагностичних методик як результат передбачають лише числові показники. В окремих випадках наводиться їх інтерпретація, яка призначена для дослідника і може містити твердження з негативною конотацією. Це є проблемою, яка потребує вирішення. Видається доцільним конструювати тексти для інтерпретації результатів досліджуваним, які мають базуватися на теоретичних засадах методики, що використовується, і містити мотивувальні твердження, спрямовані на розвиток окремих показників навіть у тих випадках, коли отримано низькі результати.

Список використаних джерел

1. Смульсон М.Л. Психологічні особливості віртуальних навчальних середовищ // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Т.VIII Випуск 8, 2012 – С. 116-126.
2. Музика О.Л., Оснадчук Ю.О. Комп'ютерна програма «Тест ЦМГ» // Авторське свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №16639, видане Державним департаментом інтелектуальної власності від 16.05.2006 р.